

Reglemente elevresor, skolskjuts och inackordering - gymnasieskola samt anpassad gymnasieskola

Bakgrund

Reglementet syftar till att komplettera skollagen (2010:800) och andra bestämmelser om elevresor, skolskjuts och inackordering. Regelverket beskriver vilka som kan ha rätt till elevresor, skolskjuts och inackordering och hur detta anordnas i kommunen.

För en elev i gymnasieskola som har rätt till studiehjälp^{1,2} från CSN (Centrala studiestödsnämnden) ska elevens hemkommun³ ansvara för elevens kostnader för dagliga resor mellan folkbokföringsadress och vald kommunal eller fristående gymnasieskola, förutsatt att färdvägen är minst sex kilometer. Detta innebär i praktiken att en stor andel gymnasieelever har rätt till elevresor.

Vissa gymnasieungdomar har inte rätt till studiestöd⁴ och har då inte rätt till elevresor. Oaktat detta har beslut tagits att stöd till elevresor även ges till alla de som vistas stadigvarande eller som för tillfället uppehåller sig i kommunen⁵ och är i behov av stöd till elevresor.

Från och med höstterminen 2023 infördes ungdomsbiljett för elevresor för gymnasieungdomar. Utifrån denna förändring finns det anledning att åter se över reglementet för elevresor och inackordering.

Omfattning

Med elevresor och skolskjuts avses enligt dessa bestämmelser transport av elev från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen huvudsakligen bedrivs och tillbaka. Transport omfattar även elever i anpassad gymnasieskola från skola till korttidstillsyn.

Detta reglemente gäller alla ungdomar i ålder för gymnasieskola samt för anpassad gymnasieskola till och med vårterminen de fyller 20 år. Detta omfattar även gymnasieungdomar som är under 20 år och som läser en utbildning på

¹ Enligt studiestödslagen (1999:1395).

² Enligt § 2a i lag 1991:1110. En elev som inte har uppnått åldern för rätt till studiehjälp i form av studiebidrag enligt studiestödslagen (1999:1395), men som i övrigt uppfyller villkoren för bidraget, ska när det gäller rätt till stöd enligt denna lag jämföras med en elev som har rätt till studiehjälp.

³ Enligt 29 kap. 6 § Skollagen (2010:800).

⁴ CSN: Ukrainska medborgare som får uppehållstillstånd i Sverige med stöd av EU:s massflyktsdirektiv kommer inte att kunna få studiestöd från CSN eftersom de enligt socialförsäkringsbalken inte ska anses vara bosatta här.

⁵ AFN 2023/ 89.

gymnasial nivå på folkhögskola eller motsvarande på samma sätt som gymnasieungdomar som läser på en gymnasieskola.

Från och med höstterminen 2023 infördes ungdomsbiljett för elevresor för gymnasieungdomar. Ungdomsbiljetten gäller för fritt resande dygnet runt i hela Skåne och uppfyller därför delar av vad som omfattas av elevresor och i vissa fall skolskjuts.

Lag och föreskrift

Rätten till elevresor och skolskjuts innebär att kommunen måste anordna denna kostnadsfri om det behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, funktionshinder hos elev eller annan särskild omständighet. Som tidigare beskrivits regleras rätten till elevresor och skolskjuts i Lagen om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor (1991:1110) och i Skollagen (2010:800).

En elev som går i en anpassad gymnasieskola med offentlig eller enskild huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts inom hemkommunen, om det behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet. När en elev ansöker om skolskjuts ska alla dessa förutsättningar prövas individuellt i det enskilda fallet. Elevens hemkommun ansvarar för att skolskjuts anordnas. Kommunen är dock inte skyldig att anordna skolskjuts för en elev som går i en anpassad gymnasieskola med enskild huvudman om organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

För elever som väljer att gå i en annan kommuns anpassade gymnasieskola ska hemkommunen anordna skolskjuts i de fall det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter⁶. Elever som går i en fristående anpassad gymnasieskola i en annan kommun än hemkommunen har inte rätt till skolskjuts.

Kävlinge kommun fullgör sitt ansvar för elevresor och skolskjuts genom att erbjuda Skånetrafikens ungdomsbiljett. Ungdomsbiljetten gäller för fritt resande dygnet runt och året runt i hela Skåne. Alla ungdomar i gymnasieåldern som är folkbokförda i Kävlinge kommun får automatiskt ungdomsbiljetten medan de ungdomar i gymnasieåldern som vistas stadigvarande i kommunen kan ansöka om ungdomsbiljett.

För äldre gymnasieelever erbjuder kommunen ungdomsbiljett till dem till och med juli månad det år de fyller 20⁷.

Rätten till elevresor och skolskjuts omfattar inte resor inom skolans verksamhet, så som till exempel resor för att kunna delta i undervisning i vissa ämnen i andra lokaler, studiebesök, utflykter eller liknande. Sådana resor anordnas av respektive skola och utgör inte elevresor. Vid praktik görs en individuell bedömning.

Elever som avslutar sin gymnasieutbildning året som de fyller 19 år kan använda sin ungdomsbiljett till och med juli månad.

Arbetsliv- och fritidsnämnden har delegerat flertalet beslut gällande anpassad gymnasieskola och gymnasieskola till rektor vid Lärcentrum.

Nedan följer en genomgång av generella definitioner och regleringar kopplat till elevresor. Noterbart är att vissa av regleringarna nedan uppfylls i och med Skånetrafikens ungdomsbiljett.

Resan

⁶ Kammarrätten i Göteborg har uttalat att i de fall en kommun inte har någon egen anpassad gymnasieskola, utan hänvisar elever till andra kommuners anpassade gymnasieskolor med stöd av samverkansavtal, måste situationen jämföras med om eleven går i hemkommunens egen anpassade gymnasieskola.

⁷ Skollagen 15 kap 5§ Gymnasieskolan ska vara öppen endast för ungdomar som avslutat sin grundskoleutbildning eller motsvarande utbildning och som påbörjar sin gymnasieutbildning under tiden till och med det första kalenderhalvåret det år de fyller 20.

Kommunens ansvar gäller för sådana resor där färdvägen är minst sex kilometer.⁸ Kommunen får bestämma hur resorna ska ske.⁹

Form på stöd till elevresor¹⁰

Stödet för elevens kostnader för dagliga resor ska ges kontant eller på annat lämpligt sätt enligt kommunens bestämmande. Kävlunge kommun ger stöd i form av ungdomsbiljett.

Växelvist boende¹¹

En elev som bor växelvis hos sina vårdnadshavare i samma kommun kan ha rätt till elevresor från båda bostadsadresserna till skolan och tillbaka, oavsett vilken av dessa adresser som eleven är folkbokförd på.

Om eleven bor växelvis i en annan kommun har eleven däremot inte rätt till elevresor mellan skolan och hemmet i den andra kommunen.

Praktik/APL

Elever som genomför praktik kan ha rätt till elevresor och skolskjuts. Detta är en del av utbildningen och elevresor kan därför bli aktuellt vid praktik om eleven behöver det, enligt samma bestämmelser som gäller för utbildningen i övrigt. Precis som i andra sammanhang anordnas elevresan mellan en plats i anslutning till elevens hem och den plats där utbildningen, i detta fall praktik, bedrivs. Individuell bedömning görs.

Lovskola

Elev kan ha rätt till skolskjuts i samband med lovskola. Individuell bedömning görs.

Organisation av elevresor och skolskjuts¹²

Tiderna för elevresa och skolskjuts behöver inte anpassas exakt efter elevens schema. Rätten till elevresor och skolskjuts innebär inte att dessa måste anpassas exakt till varje elevs skoltider. Transport ska i möjligaste mån ordnas med hänsyn till elevernas skoltider. Minsta möjliga väntetid mellan ankomsttid och avgångstid i förhållande till skoldagens start- och sluttid ska eftersträvas. Väntetiden mellan skolstart samt skoldagsslut kan vara maximalt 45 minuter (maximalt 45 + 45 minuter).

Kommunen har frihet att samordna transporter även om det leder till väntetider eller längre resetider för vissa elever. Den gångtid som eleven har till hållplatsen räknas inte som restid.

Elevresor/Skolskjuts och närhet till hemmet

Elevresor ska anordnas till och från en plats i anslutning till elevens hem. Det står kommunen fritt att organisera dessa på lämpligt sätt med beaktande av bland annat trafikförhållandena. Det finns inte något generellt hinder mot att elever exempelvis hänvisas till särskilda uppsamlingsplatser i hemmets respektive skolans närhet. Kommunen ska dock i det enskilda fallet särskilt beakta en elevs eventuella funktionsnedsättning, eller andra behov och förhållanden, och om behov finns hämta eleven vid elevens hem. Bedömning görs i varje enskilt fall.

Rätt till elevresor när exempelvis undervisning i modersmål, moderna språk eller idrott och hälsa ges vid en annan skola än elevens ordinarie skola

Eleven har denna rätt, men enbart om undervisningen på den andra skolan sker i början eller slutet av skoldagen och eleven i övrigt uppfyller kraven för rätt till elevresor.¹³

Elevresor innebär resor mellan den plats där utbildningen bedrivs och en plats i anslutning till elevens hem före och efter skoldagen. Resor mellan olika undervisningslokaler under skoldagen utgör inte elevresor. Bestämmelserna om

⁸ Lagen om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor (SFS 1991:1110).

⁹ Förordningen om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor (SFS 1991:1120).

¹⁰ Lagen om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor (SFS 1991:1110).

¹¹ RÅ 2002 referat 91 och HFD 2014 referat 34.

¹² Proposition 2009/10:165 Den nya skollagen-för kunskap, valfrihet och trygghet, sidan 380–381 och RÅ 1995 referat 12.

¹³ Det förekommer att elever får en del av sin undervisning i en annan skola än den skola där de är inskrivna. Skolinspektionen har i ett beslut som gällde modersmålsundervisning uttalat att huvudmannen för den ordinarie skolan har tillsynsansvar i en sådan situation, inklusive under resan till och från den andra skolan. Detta eftersom modersmålsundervisning är en del av elevens utbildning. Men det är inte samma sak som att eleven skulle ha rätt till elevresor.

elevresor är därför inte tillämpliga när skolan avgör om en elev kan ta sig själv till undervisningslokalen eller om eleven behöver få transport dit.

Särskild omständighet

Kommunen kan ge elev rätt till kostnadsfri skolskjuts om eleven av någon psykisk eller fysisk anledning har avsevärda svårigheter att ta sig mellan folkbokföringsadress och skolan på egen hand. Eventuella behov ska styrkas av dokumentation/intyg – som kommunen finner lämpligt. Individuell bedömning genomförs i dessa fall.

Funktionshinder hos elev

Elev med tillfälligt funktionshinder på grund av olycksfall kan ha rätt till skolskjuts. Har olyckan skett under elevens fritid är det vårdnadshavarens försäkringsbolag som står för skolskjuts. Har olyckan skett på skoltid eller på fritidshemmet tilldelas skolskjuts utifrån villkoren i kommunens olycksfallsförsäkring.

Elev med funktionshinder (som inte är tillfälligt) vilka ger svårigheter att förflytta sig på egen hand kan ha rätt till skolskjuts. Funktionshindret skall styrkas med läkarintyg. Individuell bedömning genomförs i dessa fall.

Kontanterättning

Kontanterättning i stället för ungdomsbiljett erbjuds ej.¹⁴

Skolskjuts med taxi

Samma skolskjutsregler gäller, oavsett om skolskjutsen sker med buss eller taxi. Det innebär att resor med taxi samplaneras för samåkning med andra elever.

Beställningscentralen planerar elevens resa i dialog med elevens skola. Resan sker utifrån elevens start- och sluttider. Skolan meddelar eventuella schemaändringar till beställningscentralen.

Elever som åker taxi måste vid sjukdom eller annan frånvaro avboka transporten.

Stöd till inackordering

Om elev går en utbildning långt hemifrån och behöver bo nära skolan kan elev ansöka om inackorderingsbidrag. Till elever i gymnasieskolan som behöver inackordering på grund av skolgången ska hemkommunen lämna ekonomiskt stöd¹⁵. Stödet ska avse boende, fördyrat uppehälle och resor till och från hemmet. Det ska ges kontant eller på annat lämpligt sätt som ska framgå av beslutet om stöd. Stöd ges om elev:

- är folkbokförd i Kävlinge kommun
- går i en gymnasieskola med offentlig huvudman
- har minst 3 timmars restid (tur och retur) per dag mellan folkbokföringsadress och skola eller att resvägen uppgår till minst 50 km enkel resa
- är mottagen till sin gymnasieutbildning i första hand¹⁶
- är under 20 år (bidraget utgår till och med vårterminen det år eleven fyller 20 år)
- Ansökan måste göras av vårdnadshavare om eleven är under 18 år
- Kostnader för inackordering ska styrkas av vårdnadshavare eller elev med dokumentation
- Elever som har reseavstånd mellan hemkommunen och studieorten som överstiger 200 km ges ett tillägg per månad till grundbeloppet på 500 kr

¹⁴ Emellertid har Arbetsliv- och fritidsnämnden beslutat om Övergångsbestämmelser för kontanterättning med anledning av införandet av ungdomsbiljett läsåret 23/24. Beslut AFN 2023/89.

¹⁵ Skollagen 15 kap. 32 §.

¹⁶ Om du går en nationell gymnasieutbildning på en kommunal skola inom Skåne och västra Blekinge är du mottagen i första hand. Detta beror på att det finns ett samverkansavtal som reglerar att samtliga elever som är folkbokförda i Skåne- och västra Blekinge får söka fritt inom området. Om du går en nationell gymnasieutbildning på en kommunal skola utanför Skåne och västra Blekinge är du mottagen i första hand om det program och den inriktning du studerar på inte finns inom Skåne och västra Blekinge. Finns gymnasieutbildningen inom området är du mottagen i andra hand och då är du inte berättigad till inackorderingsbidrag. Går du på en riksrekryterande gymnasieutbildning på en kommunal skola är du alltid mottagen i första hand.

- Elever som har reseavstånd mellan hemkommunen och studieorten som överstiger 500 km ges ett tillägg per månad till grundbeloppet på 1 000 kr
- Elever som studerar en termin utomlands kan beviljas inackorderingsbidrag som uppgår till 1/30 av prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381).

Inackorderingsbidrag beviljas för fyra månader under höstterminen (sep - dec) och fem månader under vårterminen (jan - maj). Grundbeloppet för inackorderingsbidraget uppgår till 1/30 av prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381). Om en elev flyttar, byter skola eller av annan anledning får ändrade förhållanden, ska eleven meddela det till Sektor arbetsliv och fritid. Vid behov kan dokumentation krävas som styrker ansökan

Distansutbildning¹⁷

Elever som går distansutbildningar i grundskolan eller gymnasieskolan kan ansöka om ersättning för rese- och boendekostnader i samband med att de deltar i obligatoriska moment på plats.

Regler för ersättning

- Du går en utbildning på distans som är godkänd av Skolinspektionen enligt Skollagen 22 kap.
- Du har deltagit vid schemalagd aktivitet på skolenheten som krävde att du reste till skolan.
- Resan var nödvändig för att du ska kunna gå utbildningen.
- Du var folkbokförd i Kävlinge kommun under den tid resan genomfördes.

Ersättning för resor och boende

- Kommunen ersätter i första hand resor med kollektivtrafik
- Du ska använda det billigaste färdmedlet såsom buss, tåg eller egen bil för att ha rätt till ersättning.
- Om du behöver övernatta ska du välja ett boende som är skäligt utifrån utbildningens behov.
- Ersättningen omfattar bara elevens kostnader, inte medföljande vuxen.

Ersättningen betalas ut i efterhand mot uppvisande av kvitton.

¹⁷ Distansutbildning för elever som av olika skäl behöver genomföra sin utbildning på distans. Den erbjuds bara av vissa huvudmän som har fått godkänt av Skolinspektionen att bedriva distansutbildning. En elev som har distansundervisning har rätt till ersättning för de resor inom Sverige som krävs för utbildningen. Elevens hemkommun ska stå för kostnaderna.

Överklagande

Den som vill klaga på ett beslut om skolskjuts ska ställa sitt överklagande till Förvaltningsrätten, men skicka överklagandet till Arbetsliv- och fritidsnämnden. Kommunen ska därefter pröva om överklagandet kommit in i rätt tid (inom tre veckor från det datum då sökanden tog del av beslutet). Ett för sent ankommet överklagande avvisas. Om överklagandet kommit in i rätt tid, ska kommunen ta ställning till om beslutet behöver omprövas.

Om omprövningsbeslutet innebär att ansökan beviljas faller överklagandet. I annat fall översänds överklagandet till Förvaltningsrätten

Följande beslut om skolskjuts kan enligt Skollagen 28 kap. 5 § punkt 5 och 6, överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

- Beslut enligt Skollagen 15 kap § 32.
- Beslut enligt Skollagen 18 kap. §§ 30–32.

Laglighetsprövning

Övriga beslut kan endast överklagas genom en laglighetsprövning. Ett sådant överklagande ska skickas in till förvaltningsrätten. Inom ramen för en laglighetsprövning kan domstolen endast pröva ett besluts laglighet och kan endast innebära att beslutet fastställs eller upphävs. Domstolen kan inte göra en lämplighetsbedömning och sätta ett nytt beslut i det överklagade beslutets ställe. Beslut som inte kan överklagas inom ramen för förvaltningsbesvär utan endast genom laglighetsprövning ska inte förses med en överklagandehänvisning. Tjänstepersoner på Kävlinge kommun kan informera om överklagandeprocessen.